

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

*Збірник наукових праць
здобувачів вищої освіти
і молодих учених*

2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**Фінансові аспекти
розвитку економіки України:
теорія, методологія, практика**

**Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти
і молодих учених**

Хмельницький 2021

забезпечення стабільності надходжень ПДФО до державного бюджету необхідним є формування податкової культури населення, підвищення рівня контролю за надходженнями та їх розподілом. Загалом існує потреба в удосконаленні механізму справляння ПДФО, що можливо через роботу Державної податкової служби України.

Література

1. Пархоменко-Цироцианц С. В. Податок з доходів фізичних осіб у системі податків України. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.* Одеса, 2009. Вип. 36. С. 101–09.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.08.2021).
3. Юрчишена Л. В. Податок на доходи фізичних осіб: механізм стягнення та джерело доходу бюджету України. *Фінанси, учет, банки.* 2016. Вип. 1. С. 215–24. URL: http://nbuv.gov.ua/JRN/ub_2016_1_25 (дата звернення: 15.08.2021).
4. Демиденко Л. М., Тюріна М. М. Оподаткування доходів громадян в Україні: фіскальні новації. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 16. С. 45–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pd_17_16_10 (дата звернення: 15.08.2021).
5. Головне управління у Запорізькій області. Державна казначейська служба України. URL: https://zap.treasury.gov.ua/ua/timeline/?&type=posts&category_id=148 (дата звернення: 11.10.2021).

Ситенко Б. П., Мустеца І. В.
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці

МОНІТОРИНГ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ДЕРЖАВНИМИ МЕДИЧНИМИ УСТАНОВАМИ

Актуальність дослідження. В умовах проведення медичної реформи, задекларованої Міністерством охорони здоров'я України, особливої важливості набувають питання забезпечення сфери охорони здоров'я достатніми фінансовими ресурсами, оскільки саме вони безпосередньо впливають на результаті діяльності державних медичних установ. За плановими показниками державного бюджету на 2020 р., загальний обсяг видатків становив 115 889,9 млн грн [5].

В умовах інформаційного суспільства поняття доходів та витрат набуло великого значення та широкого дискурсу у працях науковців та дослідників, але економічний зміст та класифікація для цілей бухгалтерського обліку повинні відповідати потребам всіх користувачів інформації. Існують досить суттєві відмінності між бухгалтерським обліком доходів бюджетних установ та обліком результатів діяльності підприємств недержавного сектору. Усі питання, що пов'язані з особливостями обліку доходів бюджетних установ та відображенням результатів виконання кошторисів, раціонального та ефективного використання коштів, є актуальними в умовах законодавчих змін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретичних та практичних аспектів фінансового забезпечення охорони здоров'я займається доволі широке коло вітчизняних вчених. Серед них слід виокремити: Бабченко В. Л., Андрушко О. Г. [4], Криничко Л., Мотайло О. [5], І. В. Мустеца [8]. Зокрема, оцінку в системі бухгалтерського обліку бюджетних установ досліджували такі вчені, як Дорошенко О. О., Єфіменко Т. І., Калюга Є. В., Кондратюк І. О., Куценко О. П., Левицька С. О., Ловінська Л. Г., Свірко С. В., Сушко Н. І. та ін.

Метою статті є дослідження нормативно-правової бази обліку державних медичних установ.

Виклад основного матеріалу. Основний нормативний документ, який регулює питання фінансування закладів охорони здоров'я це є Закон України про Державний бюджет у 2021 р. [1].

Бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, Методичних рекомендацій, інших нормативних документів, в порядку, встановленому Міністерством фінансів (табл. 1).

Нормативно-правові акти, що регулюють облік в державному секторі

№ з/п	НП(С)БОДС [2, 3]	Діючі нормативно-правові акти
1	121 «Основні засоби»	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів в державному секторі
2	122 «Нематеріальні активи»	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів в державному секторі
3	123 «Запаси»	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів в державному секторі
4	125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок»	Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору
5	127 «Зменшення корисності активів»	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів в державному секторі; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів в державному секторі
6	128 «Зобов'язання»	Порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ
7	129 «Вплив змін валютних курсів»	Порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ
8	132 «Виплати працівникам»	Порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ

Однак слід зазначити, що в Україні відчувається значний дефіцит спеціальних досліджень, які стосуються без посередньо економіки охорони здоров'я, зокрема організації її фінансового забезпечення, бракує конкретних методичних розробок щодо аналізу кошторисних видатків медичних установ, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Наявність значного дефіциту державного бюджету, зростання зовнішнього боргу, зростання цін на товари, низький рівень доходів громадян вказує на те, що економіка України на сучасному етапі розвитку потерпає від кризових явищ. Для вирішення проблеми необхідно трансформувати механізм функціонування системи державного управління. Одним з найважливіших елементів вдосконалення системи державного управління є посилення державного контролю за формуванням і використанням фінансових ресурсів.

Класифікацію функцій бюджетних установ визначено функціональною класифікацією видатків, яка передбачає фінансування органів державного управління; оборони; громадського порядку, безпеки та судової влади; охорони навколишнього середовища; житлово-комунального господарства; охорони здоров'я; освіти; духовного та фізичного розвитку; соціального захисту та соціального забезпечення. Значна увага до питань оцінки у бюджетній сфері приділяється і на державному рівні. Зокрема, оцінка розглядається у таких НП(С)БОДС, як 121 «Основні засоби»; 122 «Нематеріальні активи»; 123 «Запаси»; 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок»; 128 «Зобов'язання»; 133 «Фінансові інвестиції», а також у ряді Методичних рекомендацій і Положень визначених в таблиці 1.

Доходи бюджетних установ різні автори трактують по різному. Однак, будь-яке визначення зводиться до того, що доходами є асигнування, отримані з державного або місцевого бюджетів. Зокрема, Левицька С. О. притримується думки, що доходи – це отримані з державного або місцевого бюджетів та генеровані бюджетними організаціями асигнування [6]. Лемішовський В. І. вважає, що діяльність установ фінансується за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, які надаються на безповоротній основі [7]. Свірко С. В. зазначає, що доходи бюджетних установ – грошові кошти, що отримуються від держави, для виконання кошторису доходів і видатків [9]. Витрати суб'єктів державного сектору в тому числі на оплату праці досліджувала Мустеця І. В. [8].

Визначення представлені у роботах українських вчених не відповідають представленим у міжнародній обліковій практиці. В міжнародних стандартах доходи суб'єктів державного сектору є валовим надходження економічних вигід або потенціалу корисності протягом звітного періоду, коли чисті активи/власний капітал зростають у результаті цього надходження, а не в результаті внесків власників. При цьому суми, зібрані представником органу державної влади чи іншої урядової організації, не є економічними вигодами або потенціалом корисності, що надходять до суб'єкта господарювання, і не ведуть до збільшення активів чи зменшення зобов'язань, тому їх виключають з доходу.

Питання економічної сутності видатків, досліджувалось в працях багатьох вчених. Міжнародні стандарти обліку у державному секторі використовують термін витрати, а їх відображення в обліку

здійснюється згідно із принципом нарахування, тобто в міру споживання ресурсів або вигід. Таким чином витрати у зарубіжній практиці – зменшення економічних вигід або потенціалу корисності протягом звітного періоду у вигляді вибуття чи споживання активів або у вигляді виникнення зобов'язань, що призводить до зменшення чистих активів/власного капіталу, за винятком зменшення пов'язаного з виплатами власникам.

Висновки. На нашу думку, видатки здійснюються установою для забезпечення виконання своїх функцій. Вони є одним з найважливіших показників фінансово-господарської діяльності, основою для визначення результатів виконання кошторису, його аналізу з метою виявлення резервів зниження видатків. На практиці облік видатків організують згідно із економічною класифікацією видатків. Відповідно до встановленої системи кодування ведуть їх аналітичний облік, складають звітність, здійснюють контроль і аналіз при автоматизованій системі обліку.

Література

1. Про державний бюджет України 2021 : закон України станом від 1.01.2013 р. прийнятий ВРУ № 265-ХІІ, із змінами. URL: [http://www.ligazakon.ua/fgt..00\)fghh/er/23/4/](http://www.ligazakon.ua/fgt..00)fghh/er/23/4/) (дата звернення: 24.10.2021 р.).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи», затвердженого наказом від 24.12.2010 р. № 1629. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>. (дата звернення: 24.10.2021 р.).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати», затвердженого наказом від 24.12.2010 р. № 1629. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0089-11>. (дата звернення: 24.10.2021 р.).
4. Бабченко, В. Л., Андрушко, О. Г. (2019). Пріоритетні напрями реформування галузі охорони здоров'я у Житомирській області. *Публічне управління та адміністрування*. № 3 (89) 2019. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=657> (дата звернення: 25.10.2021 р.).
5. Криничко Л., Мотайло О. (2021). Нові підходи до фінансування системи охорони здоров'я. *Аспекти публічного управління*. Т. 9. № 2. 2021. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/871-Article%/20Text-1299-1-10-20210527.pdf>. (дата звернення: 25.10.2021р.).
6. Левицька О. О. Фінансові результати діяльності одержувачів бюджетних коштів: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна практика обліку. *Економічний аналіз*. 2008. № 2. С. 361–369.
7. Лемішовський В. І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посіб. / Мін-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка» ; ред. В. І. Лемішовський. – 3-тє вид., доп. і перероб. Львів : Інтеллект-Захід, 2008. 1120 с.
8. Мустеца І. В. (2020) Актуальні питання оплати праці суб'єктів державного сектору. *International Scientific Journal "Internauka"*. Series: "Economical Sciences". URL: <https://www.internauka.com/uploads/public/14969039009005.pdf>
9. Свірко С. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація : монографія. Київ : КНЕУ, 2006. 244 с.

Стойко І. О., Форкун І. В.
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький

БОРГОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Актуальність дослідження. Нестабільність світової фінансово-кредитної системи потребує реорганізації напрямів вітчизняної боргової політики, дія якої на сучасному етапі має неефективне управління державним боргом, що здійснює прямий вплив на економічну безпеку України. Значні бюджетні дефіцити, необхідність збільшення валютних резервів, залежність від імпорту, кризові ситуації в економіці стали основними причинами зростання державного боргу України, тому управління боргом повинно стати одним із пріоритетних завдань фінансової політики держави, що сприятиме забезпеченню стабілізації соціально-економічної ситуації та розвитку економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постійну увагу вітчизняних та зарубіжних дослідників привертає значення місця державного боргу у фінансовій системі країни та управління